

В'ЯЗНИЦІ В ЄВРОПІ: НАЦІОНАЛЬНІ ПРАВОВІ НОВИНИ

БЕРЕГЕНЬ 2022

*Практикуючим юристам по всій Європі буває непросто стежити за національною судовою практикою, законодавством та змінами у тюремній сфері, що вносяться виконавчою владою. У цій новинній розсилці **Європейська мережа із судового захисту прав ув'язнених**, її члени та партнери по всій Європі прагнуть інформувати національних юристів та організації громадянського суспільства в європейських країнах про найважливіші правові зміни, що стосуються тюремних питань. Ми сподіваємося, що це дозволить вам краще визначати європейські тенденції та використовувати їх у своїй юридичній практиці. Новинна розсилка охоплює правові новини у тюремній сфері **14 країн-членів Європейського Союзу, а також Росії, Молдови, України та Грузії**.*

Ми вітаємо ваші відгуки про те, як зробити цю новинну розсилку новин максимально корисною для вас.

ОГЛЯД ПРАВОВИХ НОВИН В ТЮРЕМНІЙ СФЕРІ З СІЧНЯ ПО БЕРЕЗЕНЬ 2022

COVID-19 ■ В **Угорщині**, незважаючи на те, що обмежувальні заходи, пов'язані з пандемією COVID-19, були зняті у березні 2022 року, всі пенітенціарні установи залишаються на карантині, щоб «зменшити ризики для здоров'я, пов'язані з пандемією», та обмеження на відвідування залишаються. З огляду на високий рівень вакцинації серед ув'язнених Генеральне управління пенітенціарної служби **Португалії** зняло частину обмежень, що діють у в'язницях (вимірювання температури, обов'язкові ПЛР-тести та розмежування під час відвідувань). У **Польщі** побачення з родичами були відновлені у пенітенціарних установах відповідно до рекомендацій директора Пенітенціарної служби після скасування санітарних обмежень, пов'язаних із пандемією COVID-19.

УМОВИ ТРИМАННЯ ■ **Бельгійська** центральна рада зі спостереження за в'язницями опублікувала відкритий лист суддям і парламентарям, закликаючи їх відвідати в'язниці та ознайомитися з умовами життя ув'язнених, які перебувають у переповнених установах. **Французький** парламент випустив звіт рекомендаційного характеру, в якому закликав відмовитись від принципу «однокамерності». Також у **Франції** Верховний суд наказав Міністерству юстиції виконати протягом місяця рішення від листопада 2020 року, в якому він визнав умови тримання у в'язниці Нової Каледонії неадекватними. Регіональний кримінальний суд Відня, в **Австрії**, ухвалив, що відсутність окремої туалетної кабінки в одиночній камері не є порушенням права ув'язненого на повагу до людської гідності. В **Угорщині** поправками до Закону про пенітенціарні установи було створено спеціальні підрозділи для осіб, які вперше вчинили правопорушення, та літніх ув'язнених, засуджених за злочини, скоєні ненавмисно, на строк до п'яти років, з метою сприяння їх реінтеграції.

ДИСЦИПЛІНА ■ Верховний суд **Росії** визнав неспіврозмірним дисциплінарне стягнення, накладене на ув'язненого, вимушеного лежати на ліжку за станом здоров'я.

ЕЛЕКТРОННИЙ МОНІТОРИНГ І ДОМАШНІЙ АРЕШТ ■ У **Румунії** поправка до закону про електронний моніторинг відклала початок пілотного етапу нової електронної системи моніторингу. В **Австрії** через поправки до Кримінального кодексу особи, засуджені за терористичні злочини, тепер можуть піддаватися електронному спостереженню після їхнього дострокового звільнення з в'язниці. У **Португалії** апеляційний суд ухвалив, що після перевірки того, чи дотримані формальні вимоги для призначення покарання у вигляді домашнього арешту, компетентний суддя має належним чином обґрунтувати, чому ця форма виконання покарання має бути дозволена чи відхилена.

ДОВІЧНЕ УВ'ЯЗНЕННЯ ■ Поправки до Кримінального кодексу **Російської Федерації** розширили категорію злочинів, караних довічним позбавленням волі. Верховний суд **Португалії** прийняв дипломатичні запевнення Китайської Народної Республіки щодо максимальної тривалості вироку, який може бути винесений заявнику у разі екстрадиції, та вирішив, що довічне ув'язнення не буде призначено.

ЗАСОБИ ФІЗИЧНОГО СТРИМУВАННЯ ■ В **Іспанії** циркуляр відновлює використання засобів фізичного стримування в каталонських в'язницях менш ніж через рік після їхнього скасування.

ПЕРЕПОВНЕНІСТЬ ТЮРЕМ ■ У **Греції** переповненість в'язниць була в центрі уваги нещодавнього дослідницького проекту та обговорювалася на сесії грецького парламенту. У **Португалії** нещодавно опубліковані статистичні дані про чисельність ув'язнених за 2021 рік показують, що третина в'язниць переповнена.

КРИМІНАЛЬНА ТА ТЮРЕМНА ПОЛІТИКА УГОЛОВНАЯ И ТЮРЕМНАЯ ПОЛИТИКА ■ Парламент **Литви** розпочав розгляд законопроекту, спрямованого на встановлення більш пропорційної кримінальної відповідальності за менш тяжкі злочини. У **Франції** двома президентськими указами було започатковано пенітенціарний кодекс, який роз'яснює нормативно-правову базу, що застосовується у в'язницях. Також у **Франції** значну частину тюремного бюджету на 2022 рік виділено на будівництво нових в'язниць.

ОСОБИСТЕ МАЙНО ■ У **Болгарії** наказом заступника Міністра юстиції було встановлено нові списки дозволених особистих речей у слідчих ізоляторах. Це не розширює список дозволених предметів і зберігає колишні обмеження щодо телевізорів. У **Чехії** набули чинності нові правила стягнення боргів, що негативно позначилося на заощадженнях ув'язнених.

ПОПЕРЕДНЄ УВ'ЯЗНЕННЯ ■ В **Угорщині** поправки до Кримінального кодексу збільшили максимальний термін попереднього ув'язнення з чотирьох до п'яти років (до шести в окремих випадках). В **Україні** поправки до Кримінального процесуального кодексу конкретизували правила проведення слідчих дій у кримінальних справах та застосування запобіжних заходів до підозрюваного в період дії військового стану.

ТЮРЕМНИЙ ПЕРСОНАЛ ■ Прокуратура у Верховному суді з цивільних та кримінальних справ **Греції** (Areios Pagos) висловила думку про конституційність закону, що наділяє прокурорів, які здійснюють нагляд за в'язницями, повноваженнями проводити попереднє розслідування щодо працівників в'язниць у зв'язку із ймовірними дисциплінарними правопорушеннями. У висновку підтверджуються важливі процесуальні гарантії для ув'язнених.

ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНІ ■ В **Україні** поправки дозволили спецпідрозділам пенітенціарних установ тимчасово утримувати військовополонених до їхнього відправлення до таборів для військовополонених.

ПРИВАТНЕ ЖИТТЯ ■ У **Німеччині** Регенсбурзький окружний суд (Landgericht) ухвалив, що тюремний персонал може входити до тюремної камери тоді, коли ув'язнений користується туалетом, лише якщо існує істотна неминуча небезпека або після повідомлення та очікування протягом розумного часу.

ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПРАВА ■ Верховний Суд **Росії** уточнив розподіл тягаря доведення у справах про компенсацію за неналежні умови ув'язнення. У **Португалії** Міністерство юстиції наказало

Генеральному управлінню пенітенціарних установ систематично повідомляти про випадки смерті у в'язницях до судової поліції. Конституційний суд **Іспанії** ухвалив, що вимога щодо ефективного розслідування випадків жорстокого поводження під час тримання під вартою в поліції має також застосовуватися до жорстокого поводження в тюремному ізоляторі.

ЗАСОБИ ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ■ У **Бельгії** рішення незалежних комісій із скарг ув'язнених на рішення тюремної адміністрації тепер загальнодоступні в Інтернеті. Також у **Бельгії** Державна рада визначила у двох окремих ухвалах ознаки «нефінансової компенсації», яка може бути присуджена ув'язненим у результаті скасування незаконного, несправедливого або необґрунтованого рішення, прийнятого начальником в'язниці. Уряд **Молдови** нещодавно опублікував дані, що свідчать про широке використання превентивних та компенсаційних засобів правового захисту, запроваджених після квазі-пілотного рішення щодо системного характеру переповненості та неадекватних умов ув'язнення в країні.

ОБШУКИ ■ В **Угорщині** Будапештський окружний апеляційний суд ухвалив у двох окремих випадках, що право на гідність ув'язнених, які зазнали обшуку з роздяганням під час переведення з в'язниці, було порушено.

БЕЗПЕКА ■ У **Німеччині** Регенсбурзький окружний суд (Landgericht) ухвалив, що в контексті тюремної відпустки побоювання тюремної адміністрації щодо безпеки мають бути узгоджені з метою реінтеграції ув'язненого.

КОРИГУВАННЯ ВИРОКУ ■ У **Чехії** ув'язнені, які бажають подати заяву на умовно-дострокове звільнення, мають звертатися безпосередньо до директора в'язниці, а не до компетентного суду. У **Греції** шляхом внесення поправок до Кримінального кодексу вироки, винесені за участь у злочинній організації, не підлягають відстроченню чи зміні. В **Австрії** поправки до Закону про в'язниці створюють «конференції» для ухвалення рішень щодо дострокового звільнення ув'язнених. В **Італії** Палата депутатів схвалила закон, який скасовує абсолютну заборону на умовне та тимчасове звільнення для ув'язнених, засуджених за певні злочини. У **Португалії** апеляційний суд відхилив клопотання ув'язненого щодо умовно-дострокового звільнення, хоча він відповідав формальним вимогам. Також у **Португалії** апеляційний суд зазначив, які критерії слід враховувати в оцінці еволюції особи ув'язненого. Конституційний Суд **Росії** ухвалив, що у заміні покарання у вигляді позбавлення волі громадськими роботами не може бути відмовлено виключно за ознакою віку засудженого, і визнав дискримінаційною правову норму, яка виключає з цієї можливості конкретну категорію засуджених віком від 60 років. В **Іспанії** в інструкції МВС зазначено, що сама по собі наявність у дисциплінарній справі ув'язненого не скасованих тяжких або особливо тяжких дисциплінарних стягнень вже не є об'єктивною причиною відмови у звільненні з в'язниці. В **Україні** змінами до Кримінального процесуального кодексу запроваджено процедуру заміни покарання у вигляді позбавлення волі призовом на військову службу.

ТОРТУРИ ТА ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ ■ В **Угорщині** окружний апеляційний суд виніс рішення у справі ув'язненого, який страждає на психічні розлади, який був жорстоко побитий тюремним персоналом після того, як погрожував заподіяти собі шкоду. Поправки до Кримінального кодексу **Росії**, які вносять зміни у вітчизняне визначення тортур, пройшли перше читання у Державній думі, нижній палаті Федерального парламенту Росії.

ПЕРЕВЕДЕННЯ ■ В **Австрії** Вищий земельний суд Відня ухвалив, що тюремна адміністрація діяла правомірно, відхиливши прохання ув'язненого про переведення до тюремної установи, розташованої ближче до його сім'ї, на тій підставі, що в цій установі були високі показники заповнюваності.

ВІДВІДУВАННЯ ТА КОНТАКТ ІЗ ЗОВНІШНІМ СВІТОМ ■ В **Болгарії** поправки до Закону про виконання покарань та попереднє ув'язнення надали можливість супроводжувати засудженого для участі у важливих заходах, пов'язаних з його особистим та сімейним життям. У **Литві** поправки до Кодексу про виконання покарань збільшили кількість побачень, дозволених для всіх трьох категорій ув'язнених (які тримаються у звичайному, м'якому та суворому режимах). У **Польщі** у лютому 2022 року директор Пенітенціарної служби вжив заходів щодо уніфікації трактування ліміту часу використання телефону для ув'язнених, незалежно від кількості дзвінків, зроблених протягом цього терміну. У Німеччині Аугсбурзький окружний суд (Landgericht) визначив умови, за яких тюремна адміністрація може перехопити листа, надісланого ув'язненим і написаного іноземною мовою, і

підкреслив, що самого факту того, що ув'язнені за законом зобов'язані вивчати німецьку мову та інтегруватися в німецьке суспільство, недостатньо, щоб вважати використання іноземної мови невиправданим.

РОБОТА ■ У Литві поправки до Кодексу виконання покарань та Закону про виконання тримання під вартою спрямовані на підтримку ув'язнених, які бажають розпочати самостійну економічну діяльність.

ЧИТАЙТЕ ПОВНУ ВЕРСІЮ НА НАШОМУ САЙТІ>>

Особлива подяка нашим [членам та асоційованим партнерам](#) за спільну роботу над цією новинною розсилкою!

**EUROPEAN
PRISON
LITIGATION
NETWORK**

www.prisonlitigation.org

21тер рю Вольтер

75011 Париж

Франція

contact@prisonlitigation.org

Ця новинна розсилка фінансується Європейським Союзом та Фондом Роберта Карра. Проте висловлені погляди та думки належать виключно авторам і не обов'язково відображають думку Європейського Союзу, Європейської комісії чи Фонду Роберта Карра. Ні Європейський Союз, ні Європейська комісія, ні Фонд Роберта Карра не несуть за них відповідальності.

**ROBERT
CARR
FUND** For civil
society
networks

